

VILLKOR FÖR INDIVIDUELLT PENSIONSSPARANDE

Allmänna villkor från 2024-11-18

Pensionssparandet i Länsförsäkringar Bank AB (publ), nedan Banken, följer vad som stadgas i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande och därmed sammanhängande lagstiftning. Banken har med stöd av nämnda lag av Finansinspektionen erhållit tillstånd att som pensionssparinstitut driva pensionssparrörelse. Det individuella pensionssparandet är ett långsiktigt bundet sparande.

För pensionssparavtalet gäller vad som anges i de särskilda avtalshandlingar som upprättas i samband med tecknandet av individuellt pensionssparande dessa allmänna villkor, de särskilda villkor som gäller för vald sparform, lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande samt vad som i övrigt anges i svensk lag och som har bäring på avtalet.

Definitioner

I dessa Allmänna villkor förstås med

Avräkningsnota: Besked om att en order/ett affärsuppdrag har utförts.

Bankdag: Dag som inte är söndag eller annan allmän helgdag i Sverige och inte heller lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton.

Förmånstagare: Den som pensionssparmedel ska utbetalas till om pensionsspararen har gjort förordnande härom.

Individuellt pensionssparande: I villkoren angett som pensionsparkonto. Konto som förs för varje pensionssparavtal och där Banken fortlöpande antecknar in- och utbetalningar, köp och försäljningar av fondandelar och andra värdepapper, räntor och utdelningar samt skatter och avgifter som dras från kontot och som vid var tid utvisar vilka tillgångar som förvaltas för kontohavarens räkning.

Investeringsfond: En sådan värdepappersfond eller specialfond som omfattas av lagen (2004:46) om investeringsfonder.

Kontohavare: Den som är pensionssparare eller person som genom förmånstagareförordnande eller bodelning förvärvat rätt enligt pensionssparavtalet.

Pensionssparavtal: Avtal mellan Banken och pensionsspararen.

Pensionssparare: Den person som har ingått pensionssparavtal med Banken.

Pensionssparkonto: Sådant konto som avses i 3 kap. 4 § lagen om individuellt pensionssparande.

Reglerad marknad: Definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, det vill säga ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att detta leder till avslut.

Spartid: Spartiden motsvarar tiden från den dag då pensionsparkontot öppnas fram till dess utbetalning ska ske till pensionspararen.

Värdepapper: Dels finansiellt instrument såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, det vill säga överlåtbara värdepapper som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, penningmarknadsinstrument, fondandelar och finansiella derivatinstrument, dels värdehandling, som avser handling som inte kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden såsom aktie eller enkelt skuldebrev som enligt definitionen ovan inte är finansiellt instrument, borgensförbindelse, gåvobrev, pantbrev eller liknande handling.

1. Öppnande av pensionssparkonto

Pensionsspararen ska underteckna ett pensionssparavtal och därigenom öppna ett pensionssparkonto. Dessa allmänna villkor utgör en del av pensionssparavtalet. Banken öppnar pensionssparkonto med därtill hörande inlåningskonto i pensionsspararens namn. Befintliga kontohavare kan även öppna ett pensionssparkonto i inloggat läge på internettjänsten.

Pensionssparkonto kan öppnas av endast en fysisk person.

Om någon inbetalning till pensionssparkontot inte skett inom tre månader från det att pensionssparkontot öppnades och det därmed saknas tillgångar på pensionssparkontot, har Banken rätt att – utan att dessförinnan meddela kontohavaren – avsluta pensionssparkontot.

2. Kundkategorisering och passandeprövning

Enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknad ska alla värdepappersinstitut indela sina kunder i kategorierna jämbördiga motparter, professionell och icke-professionell kund. Banken har valt att klassificera merparten kontohavare som icke-professionella kunder, eftersom den kundkategorin enligt lag är berättigad till det högsta kundskyddet. Syftet med kategoriseringen är att stärka skyddet för dig som kund genom att lämna information som inte är vilseledande och att upplysa om riskerna vid handel med värdepapper. Det innebär att du kommer att få tydlig information om Banken, dess tjänster, priser och kostnader.

En kund som önskar handla med värdepapper med en högre risk, så kallade komplicerade instrument, ska enligt lagen passandeprövas. Syftet med passandeprövningen är att säkerställa att kunden inser riskerna med handel i komplicerade instrument. Med hänsyn till detta kommer du första gången du ska handla med ett komplicerat instrument att få genomgå en passandeprövning. Där kommer du, i ett standardiserat formulär, få lämna uppgifter om din erfarenhet av och din kunskap kring aktiehandel. Uppgifterna kommer endast att användas för att genomföra passandeprövningen och inte i något annat sammanhang, det kommer heller inte att vidareförmedlas till annan part. Banken förbehåller sig rätten att definiera vad som är ett komplicerat instrument i enlighet med gällande branschpraxis.

3. Tillåtna sparformer med mera

De sparformer som är tillåtna är för närvarande:

- Inlåning i svensk valuta.
- Andelar i investeringsfond. Sparmedlen får vidare placeras i ett utländskt fondföretag som är underkastat lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller investeringsfonder här i landet, samt
- andra värdepapper än andelar i investeringsfonder, som är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES.

Inlåning insättes för pensionsspararens räkning på ett för Bankens pensionssparare avskilt inlåningskonto i bank. Detta gäller även andra likvida medel som vid var tid kan finnas på pensionssparkontot.

Banken äger rätt att vid var tidpunkt avgöra vilka sparformer som Banken tillhandahåller samt vilken form av inlåning, investeringsfonder eller andra värdepapper som Banken tillhandahåller inom respektive sparområde. Upplysning om tillåtna sparformer, inlåning och värdepapper finns på Bankens kontor, Internetbanken eller hålls tillgängliga på annat sätt som meddelas av Banken.

De sparformer banken erbjuder inom ramen för pensionsparande kan ändras under avtalstiden. Upphör banken med viss sparform har banken, en månad efter det att banken meddelat kontohavaren detta, rätt att för kontohavarens räkning omvandla aktuella tillgångar till inlåningsmedel.

Tillgångar som är placerade i inlåningsmedel på pensionssparkontot omfattas inte av den statliga insättningsgarantin enligt lagen (1999:158) om insättningsgaranti. Lagen (1999:158) om investerarskydd gäller inte för tillgångar som omfattas av lagen om individuellt pensionsparande.

4. Fördelning av placeringarna

Banken ska – inom ramen för vad som sägs i punkt 3 – placera insatta sparmedel på det sätt kontohavaren bestämmer.

För det fall kontohavaren inte lämnat anvisning beträffande fördelningen mellan sparformerna eller om sådan anvisning inte kan följas ska insättningen placeras som inlåning i svensk valuta. Avkastning av viss sparform placeras som inlåning i svensk valuta.

5. Handel med finansiella instrument

- Vid köp och försäljning av tillgångar på pensionssparkontot gäller, utöver vad som framgår nedan
  - för handel med fondandelar, de vid var tid gällande allmänna villkor för fondkonto och fondhandel
  - för handel med övriga finansiella instrument, de vid var tid gällande allmänna villkor för Depåavtal samt
  - bankens instruktion för bästa orderutförande samt sammanläggning och fördelning av order.
- Banken förbehåller sig rätten att inte genomföra köp eller försäljningsuppdrag för kundens räkning avseende finansiella instrument i de fall de finansiella instrumenten inte utgör tillåtna sparformer samt i de fall uppdraget i övrigt skulle strida mot avtalet eller lagen om individuellt pensionsparande.
- Vid handel med fondandelar inom pensionssparkontot kan andra bryttider än de som framgår av respektive fonds fondbestämmelser/prospekt/faktablad gälla.
- Kunden är medveten om att banken kan spela in och bevara telefonsamtal och annan elektronisk kommunikation i samband med att kunden lämnar banken uppdrag om handel eller instruktioner avseende kundens pensionssparkonto. Samtal kan även komma att spelas in och bevaras vid andra kontakter med kunderna som rör tjänsterna enligt avtalet.

6. Förmånstagare

Förmånstagare är den som tillgångarna på pensionssparkontot ska utbetalas till eller rätten till pensionssparavtalet ska övergå till, om pensionsspararen gjort ett förordnande om detta. Om inte något annat avtalas ska ett sådant förordnande och en ändring av ett sådant förordnande anmälas skriftligen till Banken.

Förmånstagareförordnande får endast göras till förmån för pensionsspararens make/maka, tidigare make/maka, sambo, tidigare sambo, registrerade partner, tidigare registrerade partner och/eller barn i första led till någon av dessa personer samt barn i första led till pensionsspararen. Förmånstagareförordnande kan även göras till förmån för fosterbarn och styvbarn.

Förmånstagare som förvärvat rätt enligt pensionssparavtalet har endast rätt att

- bestämma om omplacering av tillgångar på pensionssparkontot
- ta emot eller avstå från utbetalningar från pensionssparkontot
- begära att pensionssparkontot delas upp mellan honom/henne och övriga förmånstagare och
- flytta samtliga tillgångar på pensionssparkontot till ett annat pensionssparinstitut.

7. Rätt att besluta om omplaceringar

Rätten att bestämma om omplacering av tillgångar på pensionssparkontot tillkommer pensionsspararen, såvida inte annat följer av vad som anges nedan.

- Om pensionsspararen har avlidit och giltigt förmånstagareförordnande föreligger, övergår bestämmanderätten till inträdande förmånstagare. Om förmånstagare har insatts i ordningsföljd, tillkommer bestämmanderätten således den förmånstagare som är insatt i första hand eller – om denna förmånstagare avstår eller har avlidit – den förmånstagare som enligt förordnandet står närmast i tur.
- Om kontohavaren har avlidit och släktutredning i anledning av dödsfallet pågår eller om den som gör anspråk på utbetalning av sparmedel inte har styrkt sin rätt till beloppet, utförs ingen omplacering förrän den som gör anspråk på sparmedlen har styrkt sin rätt till beloppet.
- Om två eller flera kontohavare finns krävs enighet för att omplacering ska utföras.

Köp- och säljupdrag avseende värdepapper följer de av Banken vid var tid tillämpade allmänna villkoren för handel med finansiella instrument eller motsvarande instrument.

Vid utförande av order för kontohavarens räkning tillämpas vid var tid gällande riktlinjer för utförande av order eller motsvarande dokument.

8. Dispositionsrätt för förmånstagare som är kontohavare

Förmånstagare har endast rätt att bestämma om omplacering av tillgångar på pensionssparkontot, att ta emot eller att avstå från utbetalningar från pensionssparkontot, att begära att pensionssparkontot delas upp mellan honom/henne och övriga förmånstagare och att flytta tillgångarna på pensionssparkontot till annat pensionssparinstitut.

9. Avtalad spartid

Om inte pensionsspararen skriftligen meddelat Banken annat, motsvarar den avtalade spartiden tiden från den dag pensionssparkontot öppnas fram till dess att pensionsspararen fyller 65 år.

10. Utbetalning till pensionsspararen

Utbetalning av sparmedlen sker till pensionsspararen när denne fyllt 65 år och pågår under fem år, såvida inte pensionsspararen skriftligen meddelar Banken annat minst en månad före pensionssparavtalets sista dag, vilket vanligtvis sammanfaller med pensionsspararens födelsedag.

Utbetalningarna får börja tidigast när pensionsspararen fyllt 55 år och ska pågå i minst fem år eller, om kontot ska upphöra när pensionsspararen fyller 65 år, minst tre år. Utbetalningarna får under den första femårsperioden under vilken de ska betalas ut inte utgå med annat än samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande belopp, varvid bortses från sådana förändringar av beloppen som föranleds av kurs- och värdeutvecklingen på sparmedel som utgörs av inlåning i utländsk valuta, fondandelar och/eller andra värdepapper.

Banken kommer i ett särskilt meddelande att underrätta kontohavaren senast tre månader innan första utbetalningen av pensionssparmedlen verkställs.

Har kontohavaren inte själv verkställt försäljningar så kommer Banken att i början av utbetalningsåret utföra försäljning av värdepapper täckande det årets utbetalningar.

Ordningsföljden anges i punkt 13 nedan.

Efter sista utbetalning kommer IPS att avslutas och eventuell överskottslikvid att utbetalas till av kunden angivet konto.

11. Utbetalning till annan än pensionsspararen

Utbetalning av sparmedlen efter pensionsspararens död sker till insatta förmånstagare eller den/de som har trätt i förmånstagarens ställe, under förutsättning att anmälan om detta har kommit Banken tillhanda.

Om giltigt förmånstagareförordnande inte finns eller förmånstagare saknas, utbetalas den resterande behållningen på pensionssparkontot – efter avdrag för skatt och eventuella avgifter – till kontohavarens dödsbo.

Anmälan om dödsfall ska göras skriftligen till Banken. Anmälan ska vara åtföljd av handling, som styrker dödsfallet. När anmälan utförts på angivet sätt och kommit Banken tillhanda, anses Banken ha fått kännedom om dödsfallet. Det åligger inte Banken att hålla sig informerad om inträffade dödsfall. Skulle Banken emellertid i särskilt fall på eget initiativ inhämta upplysning om inträffat dödsfall, anses Banken ha fått kännedom om dödsfallet när sådant inhämtande skett.

Om sparmedel enligt denna punkt ska utbetalas till kontohavarens eller förmånstagarens dödsbo, upphör kontot att vara pensionssparkonto redan i och med kontohavarens respektive förmånstagarens dödsfall. Från tidpunkten för dödsfallet fram till dess att utbetalning sker, förräntas dock inlåningsmedlen enligt samma regler som reglerna för pensionssparkonto. När Banken får kännedom om dödsfallet och att sparmedlen ska utbetalas till

kontohavarens eller förmanstagarens dödsbo, sker försäljning av samtliga fondandelar och/eller andra värdepapper som var antecknade på pensionssparkontot när dödsfallet inträffade.

12. Utbetalning av sparmedel

Utbetalning av sparmedel ska ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på och styrkt sin rätt till sparmedlen samt fullgjort vad som åligger honom/henne enligt punkten 16. De handlingar och övriga upplysningar som har betydelse för bedömningen av Bankens ansvarighet ska anskaffas och lämnas in till Banken utan någon kostnad för Banken. Sker utbetalning senare än vad som sagts ovan, betalar Banken dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen (1975:635).

Pensionsspararen bemyndigar härigenom Banken att för kontohavarens räkning öppna ett inlåningskonto i banken inför utbetalning av pensionssparmedel samt att göra utbetalningar av pensionssparmedlen genom att sätta in dem på sådant konto.

13. Ordningsföljd för ianspråktagande av sparmedel

Har kontohavaren inte själv ombesörjt avyttring för täckning av viss utbetalning/betalning tar Banken sparmedlen i anspråk i följande ordning; I första hand används inlåningsmedel. I andra hand avyttras fondandelar i proportion till storleken på värdet av innehavet i respektive investeringsfond. För det tredje avyttras innehav av andra värdepapper, till exempel aktier. I händelse av flera innehav av andra värdepapper ska det till värdet största innehavet utnyttjas först av dessa, därefter det näst största osv.

14. Avslut av pensionssparkonto i förtid

Ett pensionssparkonto får avslutas genom utbetalning i förtid om tillgångarnas värde uppgår till högst ett prisbasbelopp.

Förutom möjligheten till förtida uttag enligt första stycket kan kontohavaren av Skatteverket erhålla särskild dispens till förtida uttag av hela eller delar av tillgångarna på pensionssparkontot. Med hänsyn till sparandets långsiktiga karaktär kommer emellertid sådan dispensgivning att vara mycket restriktiv.

15. Förfogande över pensionssparkontot

Rätten till sparmedlen på pensionssparkontot får inte pantsättas eller belånas och reglerna för sparandet får inte heller ändras på sådant sätt att de inte längre uppfyller vad som vid var tid föreskrivs i inkomstskattelagen för detta sparande.

Rätten till tillgångarna på pensionssparkontot får inte överlåtas till annan, med undantag för det fall överlåtelsen sker

- på grund av utmätning,
- vid ackord och konkurs,
- till förmanstagare vid pensionsspararens död enligt villkor i pensionssparavtalet,
- genom bodelning eller
- på sätt i övrigt anges i inkomstskattelagen.

16. Kontohavarens rätt att flytta pensionssparavtalet till annat pensionssparinstitut

Kontohavaren har rätt att när som helst flytta pensionssparavtalet till ett annat pensionssparinstitut. I sådant fall ska tillgångarna på pensionssparkontot överföras till det andra pensionssparinstitutet. Banken är därvid skyldig att tillse att pensionssparmedlen snarast överförs till det övertagande pensionssparinstitutet.

Åtagandena under punkten 16 gäller i tillämpliga delar till dess samtliga tillgångar är överförda till det övertagande pensionssparinstitutet.

Banken har rätt att före överflyttning av pensionssparavtalet till annat pensionssparinstitut belasta pensionssparkontot med avkastningsskatt för hela beskattningsåret endast för det fall avtal om individuellt pensionssparande gäller med Banken vid årets ingång. Vid överflyttning av pensionssparavtal till annat pensionssparinstitut gäller avtalet med det övertagande pensionssparinstitutet från den tidpunkt då avtalet ingåtts.

17. Rätt för banken att i vissa fall underlåta att vidta åtgärd

Banken får helt eller delvis underlåta att vidta åtgärd om det på pensionssparkontot inte finns erforderliga medel eller fondandelar och/eller andra värdepapper för att vidta åtgärden ifråga, eller om Banken inte förses med de uppgifter som enligt Bankens bedömning krävs för att vidta åtgärden.

Banken får belasta pensionssparkontot med de belopp som krävs för att fullfölja de köp- och teckningsuppdrag som kontohavaren har beordrat.

Vidare äger Banken rätt att, utan kontohavarens hörande, sälja på pensionssparkontot förtecknade värdepapper i det fall sådant värdepapper inte omfattas av i punkt 3.

Banken äger vidare rätt att på eget initiativ och efter egen bedömning i varje enskilt fall för kontohavarens räkning vidta eller underlåta vidta åtgärd avseende investeringsfundsandelar eller andra värdepapper om Banken särskilt angivit detta i meddelande till kontohavaren och denne inte lämnat instruktion om annat i den svarstid som angivits i meddelandet. Kontohavare är i sådant fall bunden av åtgärd som Banken sålunda vidtagit eller underlåtit att vidta på samma sätt som om kontohavaren själv gett uppdrag om åtgärden.

18. Skatter och avgifter

För de tjänster som har samband med pensionssparkontot tar Banken ut avgifter enligt de grunder som Banken för var tid allmänt tillämpar för konto av detta slag. Vid överflyttning av sparmedlen till annat pensionssparinstitut har Banken rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som Banken vid var tid tillämpar.

För betalning av avgifter har Banken rätt att avyttra tillgångar i den mån det inte finns medel på pensionssparkonto att täcka avgifterna.

Kontohavaren är skattskyldig till en årlig avkastningsskatt. Skatteunderlaget utgörs av värdet av de tillgångar som vid

ingången av kalenderåret är hänförliga till pensionssparkontot. Banken är skyldig att ta ut medel ur tillgångarna på pensionssparkontot för betalning av avkastningsskatten och betala in skatten till Skatteverket.

Finns inte inlåningsmedel i erforderlig utsträckning för att betala skatter och avgifter ankommer det på kontohavaren att sälja värdepapper i tillräcklig omfattning för att reglera skatter och avgifter. Sker inte detta ska Banken avyttra pensionssparmedel i den ordning som anges i punkt 13 i den utsträckning som krävs för att täcka skatten respektive avgiften.

För det fall det enligt Bankens bedömning föreligger risk för att kontohavarens pensionssparmedel på inlåningskontot kan komma att understiga beräknad men ännu inte inbetald skatt på pensionssparmedlen eller avgift äger Banken i den ordning som anges i punkt 13 avyttra pensionssparmedel i sådan utsträckning att nämnda risk inte längre bedöms föreligga. Banken äger även underlåta att utföra av kontohavaren begärd omplacering och varje annan disposition av pensionssparmedlen i den utsträckning dispositionen enligt Bankens bedömning medför att nämnda risk skulle uppstå eller öka.

Vid flyttning av pensionssparavtalet till ett annat pensionsparinstitut får Banken belasta pensionssparkontot med avkastningsskatt för hela beskattningsåret om Banken var pensionsparinstitut för det aktuella pensionssparkontot vid årets ingång.

19. Redovisning och årsbesked

Kontohavaren erhåller årligen redovisning enligt följande:

- pensionssparkontots ingående och utgående värde och sparmedlens placering,
- under året gjorda köp, inlösen/försäljningar och andra omplaceringar,
- under året inbetalda och utbetalda medel,
- under året uppburna räntor och utdelningar,
- under året erlagda avgifter,
- under året erlagd skatt.

För det fall kontohavarens värdepapper är förvaltarregistrerade behöver inte heller Banken vidarebefordra den information som kontohavaren annars skulle ha erhållit från utgivaren av kontohavarens värdepapper.

20. Avsägelse av fondinformation

Genom godkännandet av dessa villkor avsäger sig kontohavaren sådan information som fondbolagen tillsänder Banken i egenskap av registrerad för fondandelar i kontohavarens ställe.

21. Avräkningsnota

Kontohavare kan på begäran få avräkningsnota utskickad per post.

22. Depåinformation och övriga tjänster

Banken tillhandahåller uppgifter om innehållet i kontohavarens depå. Banken ansvarar inte för att dessa uppgifter är korrekta.

Banken tillhandahåller även aktuell och historisk kursinformation.

På grund av internets funktion garanterar Banken inte tillgängligheten och brist medför ingen återbetalning. Informationen i analysmaterialet baseras på källor som Banken bedömt vara tillförlitliga. Sakinnehållet kan dock ej garanteras. Banken ansvarar ej för skada som kan uppstå på grund av eventuella brister eller fel i analysmaterial eller annan information som tillhandahålls enligt detta avtal.

Den information som tillhandahålls kontohavaren via Banken får endast användas för kontohavarens eget ändamål och får inte kopieras eller på annat sätt mångfaldigas eller användas för vidare spridning.

För kontohavare som innehar aktier i bolag där någon form av erbjudande föreligger som kräver kontohavarens aktiva deltagande kommer information samt möjlighet att svara att läggas ut på Bankens internetjänst. Erbjudanden och information kommer endast i undantagsfall att skickas med post.

Kontohavaren förbinder sig att regelbundet kontrollera aktuell information som kommer att finnas tillgänglig via Bankens internetjänst och att svara inom avsatt tid samt på angivet sätt.

Banken äger rätt att från tid till annan, utan föregående meddelande inskränka, utöka eller ändra utformningen av tjänsterna enligt denna bestämmelse.

23. Utmätning

Pensionssparkontot och tillgångar knutna till pensionssparkontot är skyddade mot utmätning för kontohavarens skuld under pensionsspararens livstid om den avtalade spartiden är minst 10 år och sparandet under denna tid skett på sätt som anges i lagen om individuellt pensionssparande. Efter kontohavarens död krävs för utmätningsfrihet dessutom att det vid dödsfallet finns förmånstagar förordnad.

24. Meddelanden från banken

Banken lämnar meddelanden till kunden med rekommenderat brev eller vanligt brev till kundens folkbokföringsadress (eller motsvarande). Kunden och banken kan även komma överens om att meddelanden ska skickas till en annan adress.

Banken har även rätt att lämna meddelanden till kunden via internetbanken eller via e-post till e-post adress som kunden meddelat banken, när banken bedömer att sådan kommunikation är lämplig.

Meddelande som skickats av banken med rekommenderat brev eller vanligt brev ska kunden anses ha fått senast femte bankdagen efter avsändandet, om brevet sänts till den adress som angivits ovan.

25. Meddelande till banken

Kunden kan lämna meddelanden till banken via internetbanken och telefonbanken personlig service, genom att besöka banken eller genom att skicka brev. Brev till banken ska ställas till den adress som anges i avtalet, eller till den adress som banken har anvisat. Kunden kan endast lämna meddelande till banken via e-post efter särskild överenskommelse med banken.

Meddelande från kunden ska banken anses ha fått den bankdag meddelandet kommit fram till nämnda adress. Även i annat fall ska banken anses ha fått meddelandet från kunden om kunden kan visa att meddelandet skickats på ett ändamålsenligt sätt. I sådant fall ska banken anses ha fått meddelandet den bankdag kunden kan visa att banken borde fått det.

För meddelande avseende reklamation och hävning med anledning av kommissionsuppdrag som konsument lämnat i egenskap av icke professionell kund enligt bankens kategorisering enligt lagen om värdepappersmarknaden, gäller att meddelande kan göras gällande om kunden kan visa att det skickats på ett ändamålsenligt sätt, även om det försenats, förvanskats eller inte kommit fram. Kunden ska dock, om denne har anledning att anta att banken inte fått meddelandet eller att det förvanskats, skicka om meddelandet till banken.

26. Reklamation och hävning

Kontohavaren ska påtala eventuella fel eller brister vid uppdragets utförande enligt detta avtal, och kontohavaren ska omgående underrätta Banken om detta (reklamation).

Om kontohavaren vill begära hävning av ett köp- eller säljuppdrag ska detta uttryckligen och omgående framföras till Banken. Om reklamation eller begäran om hävning inte lämnas omgående förlorar kontohavaren rätten att begära ersättning, häva uppdraget eller kräva andra åtgärder från Bankens sida.

27. Risk

Kontohavaren är medveten om att all handel med värdepapper är förknippad med risker. Att ett finansiellt instrument historiskt har stigit i värde är ingen garanti för att det kommer att göra det i framtiden. Den insats kontohavaren gör i ett finansiellt instrument kan komma att minska i värde.

28. Ansvarsbegränsning

Banken är inte ansvarig för skada som beror av svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Förbehållet ifråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om Banken själv är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Banken svarar inte för skada som orsakats av svensk eller utländsk handelsplats, depåförande institut, central värdepappersförvarare, clearingorganisation eller andra som tillhandahåller motsvarande tjänster, och inte heller för skada som orsakats av annan uppdragstagare som Banken med tillbörlig omsorg anlitat eller som anvisats av kontohavaren. Banken svarar inte heller för skada som uppkommer för kontohavaren eller annan i anledning av förfogandeinskränkning som kan komma att tillämpas mot Banken beträffande värdepapper. Detsamma gäller skada som orsakats av att ovan nämnda organisationer/tjänsteleverantörer eller uppdragstagare blivit insolventa.

Skada som uppkommit i andra fall ska inte ersättas av Banken om Banken varit normalt aktsamt. Banken ansvarar inte för indirekt skada om inte den indirekta skadan orsakats av Bankens grova vårdslöshet.

Föreligger hinder för Banken, på grund av omständighet som anges i första stycket, att helt eller delvis verkställa åtgärd enligt detta avtal, får åtgärden skjutas upp till dess att hindret har upphört. Om Banken till följd av sådan omständighet är förhindrad att verkställa eller ta emot betalning, ska Banken respektive kontohavaren inte vara skyldig att erlägga dröjsmålsränta.

Vad ovan sagts gäller i den mån inte annat följer av lagen (1998:1497) om kontoföring av finansiella instrument.

29. Ändring av avtalsvillkoren

Banken förbehåller sig rätten att ändra dessa allmänna villkor samt de särskilda villkor som gäller för respektive sparform om Banken till exempel avser att erbjuda en ny sparform eller upphöra med någon tidigare erbjuden sparform eller i den mån det blir nödvändigt att med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter, ändrad lagtillämpning eller av annat särskilt skäl. Banken har också rätt att ändra dessa villkor om inte ändringen generellt kan anses innebära en betydande nackdel för kontohavaren.

Ändringar av dessa villkor ska ha verkan gentemot kontohavaren från och med trettionde kalenderdagen efter det att Banken i elektroniskt meddelande till kontohavaren eller i vanligt brev till kontohavaren avsänt meddelande om ändringen.

Sådan ändring som generellt kan anses vara obetydlig för kontohavaren får genomföras utan att denne informeras om detta särskilt.

30. Tillämplig lag

Tolkning och tillämpning av dessa villkor ska ske enligt svensk rätt.

31. Klagomål

Om du som kund har klagomål eller ersättningsanspråk på Banken ska du omgående kontakta ditt närmaste länsförsäkringsbolag. Du bör kunna redogöra för ditt klagomål, när och hur det inträffat samt ditt eventuella ersättningskrav skriftligt. Banken handlägger klagomålen i enlighet med Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2002:23) om klagomålshantering avseende finansiella tjänster till konsumenterna.

Kontakta i första hand den person eller det kontor som tillhandahållit uppdraget eller utfört tjänsten. Kontaktuppgifter till ditt närmaste länsförsäkringsbolag hittar du på vår webbplats lansforsakringar.se. Du kan även använda dig av kunddialogen när du är inloggad i internetbanken. Ett beslut kan överklagas till Bankens klagomålsansvarig. En sådan begäran ska vara skriftlig och du bör ange varför och hur beslutet bör ändras. Finns det nya uppgifter i ärendet ska de bifogas.

Länsförsäkringar Bank
Klagomålsansvarig
106 50 Stockholm

Om du inte är nöjd med beslutet som fattats av Bankens klagomålsansvarig kan du pröva ärendet hos Allmänna reklamationsnämnden (ARN). Anmälan till ARN ska göras inom sex månader från det att Banken första gången helt eller delvis avvisat kundens anspråk. Nämnden lämnar rekommendationer om hur tvisten mellan kunden och Banken bör lösas. För mer information hänvisas till arn.se. Svensk lag är tillämplig på avtalet vilket innebär att allmän domstol är behörig att pröva frågor med anledning av avtalet.

För att diskutera ärendet med oberoende part kan du vända dig till Konsumenternas Bank- och Finansbyrå, konsumentbankbyran.se.

32. Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i andelar i investeringsfond

Tillgängliga investeringsfonder

Placering får ske endast i sådana investeringsfonder som Banken vid var tid anvisar för Individuellt pensionssparande. Banken förbehåller sig rätten att vid varje tidpunkt bestämma i vilka investeringsfonder placering får ske. Banken förbehåller sig rätten att utan underrättelse till kontohavaren lägga till nya investeringsfonder eller avbryta möjligheten att spara i viss investeringsfond. I sist nämnda fall ska en redan lagd order betraktas som annullerad och Banken svarar inte för skada som kontohavaren kan ha förorsakats av ett sådant beslut. Har placering skett i sådan investeringsfond som Banken inte anvisar eller har upphört att anvisa får Banken omvandla andelarna till inlåningsmedel. Om en investeringsfond upphör, sammanläggs med annan investeringsfond eller på annat sätt förändras så att den inte längre är lämplig som sparform enligt detta avtal, får Banken föra över aktuella medel till andelar i en annan lämplig investeringsfond.

Externa fonder

Om kontohavaren innehar andelar i en fond (varmed avses en fond som förvaltas av ett fondbolag utanför länsförsäkringsgruppen) och Banken beslutar att den fonden inte längre ska ingå i Bankens utbud och därför inte längre kan hanteras inom pensionssparavtalet har Banken, en månad efter det att Banken meddelat kontohavaren detta, rätt att för kontohavarens räkning lösa in fondandelarna, om inte kontohavaren dessförinnan ombesörjt detta.

Likviden för fondandelarna tillförs inlåningsmedlen på pensionssparkontot till dess att kontohavaren anvisar annat. Om en investeringsfond upphör, sammanläggs med annan investeringsfond eller på annat sätt förändras så att den inte längre är lämplig som sparform enligt detta avtal, får Banken föra över aktuella medel till andelar i en annan lämplig investeringsfond.

Utdelning

Utdelningar från investeringsfonder (interna och externa) får återinvestering genom köp av fondandelarna.

33. Behandling av personuppgifter

Banken behandlar personuppgifter i enlighet med vad som anges i informationen "Behandling av personuppgifter" som du hittar på vår webbplats lansforsakringar.se/personuppgifter. Om du vill kan du få informationen skickad till dig, kontakta i så fall ditt lokala bankkontor.